

§ 164 Initiativärende - Utred framtida kollektivtrafik i Västerbotten
RUN 424-2023**Sammanfattning**

Initiativärende har väckts avseende att uppdrag bör riktas till regionala utvecklingsdirektören att komma med förslag på hur upphandling av en framtidsvision där kollektivtrafiken klarar både miljömålen och de ekonomiska målen i länet kan finansieras.

Sedan 2020 har kollektivtrafiken mött två utmaningar som sammantaget inneburit ekonomiska utmaningar. Pandemin har påverkat resandet, bland annat genom att den långa tiden då människor arbetade hemifrån har skapat nya sätt att arbeta och mötas.

- Antalet möten som tidigare skedde genom en fysisk förflyttning och som idag sker digitalt innebär att färre resor företas i tjänsten.
- Möjligheterna som idag finns att fortsatt arbeta delvis på distans påverkar även antalet resor som sker till/från arbetet.
- Utbudet av digitala/utlokaliserade utbildningar påverkar även behov av att resa till/från utbildningar.
- Möjligheterna till fler att fler vårdbehov kan ske utan långa resor påverkar även antalet resor som behöver göras.

Kollektivtrafikens intäkter har därmed påverkats av de nya resmönstren och det minskade resandet över framför allt längre sträckor. Detta innebär dock inte att resandet har upphört utan att det minskat på vissa avstånd, medan de återgått och ökat på andra sträckor och i andra områden än före pandemin. Det finns fortfarande ett behov av att det finns ett fungerande system av kollektivtrafik i hela länet som tillgodoser behoven såväl lokalt som regionalt. Dessa förändringar påverkar olika finansierare av kollektivtrafiken olika. Effekterna innebär dock inte att systemet behöver ritas om i grunden.

Kriget i Ukraina, det försämrade ekonomiska läget och en allt osäkrare omvärld har påverkat och påverkar kostnadsutvecklingen för kollektivtrafiken. De index som reglerar trafikavtalen har gjort att kostnadssidan av kollektivtrafiken ökat i hög utsträckning.

I Västerbotten arbetar såväl länets kommuner som Region Västerbotten löpande med analyser av trafiken inför upphandling och inom ramen för trafikavtalen för att möta de behov av kollektivtrafik som finns på ett så effektivt sätt som möjligt utifrån de ekonomiska förutsättningar som respektive finansierare har.

I samband med framtagande av nytt regionalt trafikförsörjningsprogram för Västerbotten kommer en drivmedelsstrategi att tas fram där extern kompetens kommer att nyttjas. Strategin kommer att användas i det fortsatta arbetet med att utveckla länets kollektivtrafik för att nå miljömålen. Arbetet kommer att ske i samverkan med länets kommuner.

Under sommaren 2023 genomfördes ett test med elbuss i stomlinjetrafik mellan Skellefteå och Norsjö. Uppföljning och utvärdering av försöket görs tillsammans med entreprenören och Länstrafiken.

Utifrån att det sker ett kontinuerligt arbete med att utforma kollektivtrafiken för att den ska vara så effektiv som möjligt och då det inte finns några större upphandlingar som skulle dra nytta av en extern utredning av kollektivtrafik, så skulle en utredning i detta läge inte skapa nya avgörande insikter. Framtagande av en drivmedelsstrategi för Västerbotten kommer att ske inom ramen för arbetet med nytt regionalt trafikförsörjningsprogram.

Förslag till beslut

Richard Carstedt (S) föreslår bifall i enlighet med förvaltningens förslag, lydande: Initiativärendet anses besvarat.

Beslut

Förslag till regionala utvecklingsnämnden:

Initiativärendet anses besvarat.

Expedieras till

Regionala utvecklingsnämnden

Beslutsunderlag

- Karolina Filipssons tjänsteskrivelse 2023-11-13
- Initiativärende, Utred framtida kollektivtrafik i Västerbotten